

Kezia Schoonveld

Focus op Mission Kids

*Tips voor TFC's die aandacht
willen geven aan Mission Kids*

Waarom aandacht besteden aan MK's?

Wanneer ouders worden uitgezonden naar het buitenland om zendingswerk te gaan doen, is het hele gezin hierbij betrokken. De beslissing ligt bij de ouders, maar de kinderen verhuizen mee. Voor hen betekent dit dat ze afscheid moeten nemen van alles en iedereen die hen lief en dierbaar zijn. Ze komen terecht in een vreemd land, met mensen die een vreemde taal spreken, moeten wennen aan een nieuwe school, een ander klimaat, nieuwe vriendjes en een nieuwe omgeving.

Gelukkig passen kinderen zich vaak goed aan, omdat ze meestal nog jong zijn. Sommige kinderen zijn beter in aanpassen dan anderen en aanpassingsvermogen heeft zijn grenzen. We kunnen dit verhogen door hen te ondersteunen, waar mogelijk. Natuurlijk ligt de eerste verantwoordelijkheid hiervoor bij de ouders zelf en ook bij de zendingsorganisatie. Maar ook een thuisfrontcommissie (TFC) kan veel doen voor een zendingsgezin.

Deze brochure is geschreven om u hiervoor een handreiking te geven. In deze brochure zullen enkele begrippen en afkortingen worden gebruikt, die we eerst nader willen verklaren.

MK

Mission Kid of zendingskind. Hiermee bedoelen we iemand die als kind is opgegroeid in het buitenland, omdat zijn ouders daar zendelingen waren.

TCK

Third Culture Kid of derde-cultuur-kind. Definitie: een persoon die een belangrijk deel van zijn jeugd heeft doorgebracht in een andere cultuur dan die van zijn ouders, zodat elementen van zowel de gastcultuur als de cultuur van de ouders zijn geïntegreerd tot een derde cultuur.

Paspoortland / thuisland

Het land waar de ouders vandaan komen en waar de MK een paspoort van heeft.

Gastland

Het land waar de ouders als zendelingen werken en het gezin woont.

TFC

Een thuisfrontcommissie is een groep mensen uit de achterban (gemeente, vriendenkring, familie) van een zending of zendingsgezin, met een ondersteunende taak. Zij behartigen de belangen van de zending en helpen hen vanuit Nederland op financieel, praktisch en geestelijk gebied.

Wat is een MK?

Tegenwoordig spreken we over een MK (Missionary Kid) of een TCK (Third Culture Kid). Een MK is ook een TCK, maar niet alle TCK's zijn MK, want het kunnen ook kinderen van diplomaten, zakenlui, militairen zijn, die door het werk van hun ouders in het buitenland zijn opgegroeid.

Het kind komt uit een bepaalde cultuur (van de ouders) terecht in een andere, tweede cultuur. Het kind is in ontwikkeling en maakt zich beide culturen niet echt eigen, maar voelt zich thuis voelt bij anderen die dezelfde ervaring hebben gehad en zo hun eigen, derde cultuur hebben gecreëerd. Daarom spreekt men van een derde-cultuur-kind of Third Culture Kid.

Bovendien heeft het kind nog te maken met de verschillende culturen van de collega's van zijn ouders. In veel zendingsorganisaties werken mensen die afkomstig zijn uit veel verschillende culturen samen in een team. De naaste collega's van de ouders fungeren vaak als ooms en tantes op het veld. Het kind wordt dus ook met hun cultuur geconfronteerd. Als het kind op een internationale school zit, heeft het ook met de cultuur van de school en de kinderen daar te maken en wordt hierdoor gevormd. Hoe langer het kind in het buitenland is, des te meer invloed zal dit hebben. Ook is de invloed afhankelijk van de leeftijd.

Identiteit

Veel MK's worstelen met de vraag wie ze zijn, omdat ze steeds veel verschillende culturen en de daarbij behorende normen en waarden om zich heen zien. Ze worden beïnvloed door de cultuur van hun ouders, maar ook die van het gastland, van collega's van hun ouders, de (internationale) school en eventuele verzorgers en de zendende organisatie. Hierdoor is de vraag 'wie ben ik?' en 'waar hoor ik bij?' lastig te beantwoorden.

Waar is thuis?

Waar is thuis? is ook een vraag die voor een TCK lastig te beantwoorden is. Thuis is altijd ergens anders. Daarom is dit voor veel MK's een moeilijke vraag. Omdat ze vaak verhuizen, is 'thuis' voor hen meestal niet een plaats, maar meer een relatie: thuis is waar ze wonen, of waar hun ouders wonen.

TCK's voelen zich vaak tegelijkertijd overal thuis en nergens. Ouders beleven teruggaan naar hun thuisland vaak anders dan hun kinderen. Zij gaan naar huis, terwijl de kinderen hun 'thuis' achterlaten en naar een voor hen nieuwe cultuur gaan. Een 12-jarige TCK zei eens: "Ik word altijd als een vreemdeling gezien, waar ik ook woon."

Ouders zijn ooit zendeling-af, maar TCK's blijven altijd TCK's, hun leven lang. Ze worden ook wel 'verborgen immigranten' genoemd, ze zien er hetzelfde uit als de leeftijdsgenoten in hun paspoortland, maar toch hebben ze een heel andere achtergrond. Iedereen verwacht van hen dat ze net zo zijn als ieder ander, maar dat is niet zo, ze beleven en zien dingen anders.

Afscheid

Een TCK wordt vaak geconfronteerd met afscheid nemen. Er worden vaak hechte vriendschappen gevormd met kinderen van collega's of lokale kinderen. Maar die moeten ook steeds weer losgelaten worden. Vooral kinderen op kostscholen hebben hiermee te maken. Wisselende leerkrachten, huisouders en mede MK's. Het rouwproces, in verschillende fases, is de constante metgezel van een TCK. De ouders en broers en zussen zijn vaak de enige mensen met wie de TCK een continue relatie heeft, als zij van de ene naar de andere plaats verhuizen. Omdat een TCK gewend is aan veel verhuizen, kunnen ze het moeilijk vinden om later op één plaats te settelen, om ergens langer dan 2 of 3 jaar te blijven.

Terugkeer of re-entry

De moeilijkste periode voor een TCK is meestal als hij of zij terugkeert naar het land van oorsprong. Dit is vooral moeilijk als de ouders nog op het veld zijn en als het kind in de pubertijd is. De hele identiteit, normen en waarden vallen weg en men voelt zich een vreemdeling in eigen land. Maar omdat ze er niet vreemd uitzien, worden ze wel verondersteld wel alles te weten. Allerlei zaken kunnen nieuw en schokkend zijn, zoals de Nederlandse directheid in communicatie, alleen op afspraak langskomen, pinpas en OV-chipkaart, Spotify en Instagram, christenen die roken en drinken.

Scholing

Vroeger kwamen zendingen vooral uit de westerse landen en waren kinderen soms voor langere tijd gescheiden van hun ouders, om in hun thuisland naar school te gaan. Tegenwoordig geven sommige ouders zelf les, door middel van thuisscholing. Anderen sturen hun kind naar een lokale of internationale school. In dat geval zal er ook nog Nederlands geleerd moeten worden, naast het programma van de lokale of internationale school. Dit is soms een zware belasting voor zowel de kinderen als de ouders, die meestal deze lessen verzorgen. Sommige kinderen gaan naar een internaat, waar ze les krijgen met andere zendingskinderen en waar ze zowel leren als leven op school. Ze komen dan alleen thuis bij hun ouders voor de vakanties. Ouders ontvangen in het buitenland geen kinderbijslag voor hun kinderen. Alle scholing moet zelf worden betaald. Dit kan duizenden euro's kosten per kind per jaar. Het helpt enorm als TFC's hier de aandacht op kunnen vestigen en de ouders kunnen helpen de scholing van hun kinderen te betalen.

Positieve en negatieve kanten

Als je TCK's vraagt of zij liever altijd in Nederland hadden gewoond, zullen ze zelden ja zeggen. Ze zouden het leven dat ze hebben geleid niet willen inruilen.

Want TCK zijn heeft vele positieve kanten:

- Ze zijn meestal twee- of meertalig
- Ze zijn goed in interculturele communicatie en zijn geduldiger met vreemdelingen in hun paspoort- of thuisland.
- Ze hebben een bredere kijk op de wereld. Als ze iets zien op journaal of lezen in de krant, herkennen ze vaak de situaties.
- Ze hebben een goed aanpassingsvermogen
- Ze hebben vaak heel hechte vriendschappen gemaakt in het buitenland. Dit geeft pijn bij het afscheid nemen en gevoelens van rouw, maar het zijn ook kostbare herinneringen aan mensen die zo speciaal waren.

Uitdagingen van TCK's zijn:

- Ze voelen zich nergens echt thuis en kunnen moeilijk settelen.
- Het vele afscheid nemen kan leiden tot een zelfbescherming strategie, zoals niet snel nieuwe vriendschappen aangaan of vriendschappen te vroeg loslaten of vastklampen aan vriendschappen ver weg, ten koste van vriendschappen dichtbij.
- Omdat ze de 'regels' van hun nieuwe omgeving niet kennen, kunnen ze een buitenbeentje worden of een kameleon, die zich zo snel mogelijk aanpast en de verschillen ontkent.
- Het verschil tussen een van de rijksten zijn in het gastland en het niet zo breed hebben in NL kan een moeilijke overgang zijn.
- Ze kunnen hun moedertaal wel spreken, maar niet spellen.

Hoe kunnen TFC's de Mission Kids helpen?

Het is belangrijk dat de kinderen, als ze op het veld zijn, op de hoogte blijven van wat er in Nederland gebeurt en dat ze zoveel mogelijk leren over de Nederlandse cultuur. Verder is het fijn als de kinderen merken dat niet alleen hun ouders aandacht krijgen van de uitzendende gemeente en TFC, maar ook de kinderen niet vergeten worden.

Tips om aandacht te geven aan kinderen die in voorbereiding zijn

- Neem de kinderen eens uit, indien ze dat fijn vinden. De ouders zijn in deze periode heel erg druk en hebben niet altijd de tijd en aandacht die het kind op dat moment nodig heeft.
- Organiseer een afscheidsparty voor het gezin of voor de kinderen apart. Overleg wel met het gezin wat en hoe zij het zelf graag willen.
- Vraag naar het nieuwe land waar het kind naartoe gaat en waar hij/zij zich op verheugt of waar hij/zij tegenop ziet.

Tips om aandacht te geven aan kinderen op het veld

- Als de kinderen voor hun uitzending of tijdens verlof de zondagsschool of kindernevendienst hebben bezocht of de jeugdgroep, is het leuk om de banden aan te houden door de leiding te vragen af en toe een kaart, foto of verslag te sturen van de activiteiten.
- Onthoud als TFC de verjaardagen van de kinderen. Publiceer die in het gemeentenieuws, ruim op tijd (minstens een maand van tevoren), zodat mensen uit de gemeente de kinderen een verjaardagskaart kunnen sturen. Dit kunt u ook als TFC doen.
- Denk ook aan de kinderen met Sinterklaas en/of met Kerst. Als alle kinderen van de zondagsschool een boek van de kerk krijgen, vergeet dan de zendingskinderen niet.
- Dingen die leuk zijn om op te sturen of mee te geven: muziek, foto's van een gezinsdienst of een speciale activiteit op de zondagsschool, foto's van het kinder- of jeugdwerk, boekjes met veel plaatjes over Nederland, een kalender met foto's van Nederland, (christelijke) kindertijdschriften.
- Als er een gezin is met kinderen in ongeveer dezelfde leeftijd, is het fijn als die als contactgezin functioneert. Als de kinderen oud genoeg zijn kunnen ze misschien zelf contact met de zendingskinderen onderhouden door Skype, Facebook of WhatsApp.
- Houd contact met de familie van het zendingsgezin (ouders). Misschien gaan zij wel eens op bezoek en kunt u iets leuks voor de kinderen meegeven.
- Een bezoek aan het gezin op het veld is het allerbeste. Pas dan zult u ervaren hoe het is om daar als gezin te leven.
- Organiseer sponsoracties om het schoolgeld van de kinderen bij elkaar te krijgen.

Tips voor kinderen op verlof of die definitief terug komen

- Denk eraan dat de kinderen niet blij zijn 'thuis' te zijn. Ze zijn helemaal niet thuis. Dat hebben ze net verlaten. Ze hebben heimwee. Ze zijn dan wel wit en spreken misschien perfect Nederlands, maar ze vinden Nederland waarschijnlijk niet zo'n geweldig land. Zeg nooit: "Ben je niet blij weer thuis te zijn?" In plaats daarvan kunt u zo iets zeggen als: "We zijn heel blij dat je bij ons bent, ondanks dat het best moeilijk voor jou zal zijn om zo ver van huis te zijn."
- Als u weet dat een zendingsgezin bij u thuis of in uw kerk op bezoek komt, doe eerst uw huiswerk. Zoek het land op een kaart op. Lees iets over dat land. Bereid uw eigen kinderen voor om zinvolle vragen te kunnen stellen, zoals: "In welk opzicht denk je dat Peru fijner is om te wonen dan Nederland?"
- Plan een activiteit voor uw kinderen die ze samen met de zendingskinderen kunnen doen. Dat geeft hun een kans om elkaar op een ontspannen manier te leren kennen. Indien mogelijk, verzin iets dat geen van de kinderen ooit eerder heeft gedaan. Dan leren ze allemaal iets nieuws. Zendingskinderen zijn goed in nieuwe dingen doen en het zal goede herinneringen opleveren, die een basis kunnen zijn voor de relatie in de toekomst.
- Ga er niet van uit dat de zendingskinderen, die u tegenkomt iets over u weten. Als u zichzelf voorstelt, voeg dan iets over uzelf toe dat ze zich kunnen herinneren, bijvoorbeeld: "Ik ben Lisa de Jong, degene die drop opstuurde, die jullie helemaal niet lekker vonden."
- Zorg dat de kinderen naar een kinderclub o.i.d. van de kerk kunnen en daar goed opgevangen worden: niet al te veel aandacht, maar wel even uitleggen hoe het gaat en wat er van ze verwacht wordt. Als het kind wil en durft, laat het wat van het land en leven daar vertellen. Vraag een leeftijdgenootje om zich over hem/haar te ontfermen en wegwijs te maken en gewoon een vriend(in) te zijn.
- Geef financiële ondersteuning voor activiteiten die de kinderen zullen helpen zich in Nederland thuis te gaan voelen, bij voorbeeld een weekend met andere MK's, georganiseerd door Missie Nederland.
- Zeg nooit: "Tjonge, wat ben jij gegroeid!". Dat is een zin waar MK's allemaal een hekel aan hebben.

Literatuur over TCK's:

“Overal en Nergens thuis, zorg voor Third Culture Kids” door Steve and Gill Bryant. Dit is de Nederlandse vertaling en bewerking van ‘TCK Education and welfare’. 296 pagina’s, ISBN 978-9463188449, gepubliceerd en te koop bij www.jongboek.nl maart 2016.

“De wereld... in met kinderen” door Steve Bryant, vertaald en bewerkt voor het Nederlands. Dit is een handleiding voor ouders en zendingsorganisaties om kinderen voor te bereiden op vertrek naar het zendingsveld, inclusief werkbladen voor kinderen. Te bestellen bij www.wec-nederland.org, leeftijd 6-12 jaar.

“Tussen twee werelden” 30 dagen bidden voor zendingskinderen. Te bestellen bij www.wec-nederland.org.

“Enkeltje thuis” door Neal Pirolo, 2001, ISBN 9080646024, Interserve Nederland. Met name hoofdstuk 8.

Brochure “Een Nederlandse leerling uit het buitenland” Om aan de leerkracht van het kind te geven bij terugkeer uit het buitenland. Te downloaden van de website: www.wec-nederland.nl

Brochure “Wie wat Mission Kid” legt uit aan kinderen wat mission kids zijn en hoe we hen kunnen helpen.

Te downloaden van de website: www.wec-nederland.nl

“Third Culture Kids”, David C. Pollock en Ruth E. Van Reken, 1999, herziene versie 2001, ISBN 978-1857882957. Dit is het standaardboek om te begrijpen wat TCK's zijn en hoe we ze het beste kunnen helpen zich gezond te ontwikkelen.

“Families on the move”, Marion Knell, 2001, ISBN 1854245236 .

Dit boek geeft praktische informatie over: de voorbereidingen voor jezelf en kinderen als jullie gaan verhuizen, bruggen bouwen met ‘thuis’, het leven in een niet-Westerse cultuur.

“Serving at the ends of the earth” Steve and Gill Bryant, third edition, 2017. ISBN 9780900828942. Dit is een update van ‘TCK Education and welfare’

WEC Nederland

t 0527 616 521 • e info@wec-nederland.org • www.wec-nederland.org